

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра румунської та класичної філології

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

**Сучасна румунська мова (Фонетика)
Limba română contemporană (Fonetica)**

обов'язкова

Освітньо-професійна програма	Румунська мова та література
Спеціальність	014 Середня освіта (румунська мова та література)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова навчання	Румунська
Розробники:	Тодощук Вероніка Георгіївна Кандидат культурології, асистент
Профайл викладача (-ів)	http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=225
Контактний тел.	0372-58-48-34
E-mail:	v.todoschiuk@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	----
Консультації	Очні консультації: четвер з 14:30 до 16:00 Онлайн-консультації: п'ятниця з 13:00 до 14:30

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс „Сучасна румунська мова (Фонетика)” призначений для студентів-філологів румунського відділення першого року навчання. Як частина обов’язкової програми цей курс дає студентові знання фонетичної та фонологічної системи сучасної румунської літературної мови, основи розвитку звукової системи; готує до вивчення курсів історичної граматики румунської мови, румунської морфеміки та словотвору, румунської морфонології; вчить аналізувати явища, процеси і закономірності розвитку фонетичного рівня сучасної румунської мови, усвідомлювати їхню суть, виявляти своєрідність румунської мови порівняно з іншими романськими мовами. Завдання курсу „Сучасна румунська мова (Фонетика)” – показати особливі риси румунської мови на фонетичному рівні, розкрити природу різноманітних фонетичних процесів і їх відображення в орфоепічних та орфографічних нормах літературної мови.

Курс забезпечує всебічне розуміння явищ фонетики на сучасному рівні розвитку, принцип історизму при викладанні рідної мови, готує студента-філолога до свідомого засвоєння курсу „Історична граматика румунської мови”. Курс з фонетики та фонології є важливим для формування кваліфікованого фахівця, який не тільки ґрунтовно знає особливості румунської фонетичної системи, але й уміє реалізувати ці знання на практиці, мовлення якого відповідає орфоепічним нормам румунської літературної мови.

Важливим завданням курсу „Сучасна румунська мова (Фонетика)” є виявлення національної специфіки румунської мови, розкриття тих внутрішніх законів, які зумовили розвиток фонетичної системи до її сучасного стану. Цей курс дає змогу студентові успішно засвоювати курси з історичної граматики, курси з румунської морфонології, морфеміки та словотвору.

Традиційна назва дисципліни – „Сучасна румунська мова (Фонетика)” – є дещо умовною, оскільки курс охоплює не тільки фонетику і фонологію, а й орфоепію, основи акцентології, графіки та орфографії і морфонології.

2. Мета навчальної дисципліни:

Мета курсу – ознайомити студентів з румунською фонетикою і фонологією як наукою, з’ясувати предмет, завдання, значення і систему термінів цієї науки, розкрити особливі риси румунської мови на фонетичному рівні, допомогти студентові засвоїти систему звукових одиниць сучасної румунської літературної мови, навчити їх виявляти типи звукових змін у мовленнєвому потоці та з’ясовувати способи і засоби передавання звукового мовлення на письмі, з’ясувати взаємодію між окремими структурними мовними явищами, зрозуміти загальновнутрішні і часткові закони мови. Курс фонетики і фонології має загальнотеоретичні і практичні цілі.

Загальнотеоретичні цілі курсу фонетики і фонології румунської мови полягають в тому, щоб:

- глибоко осмислити мовні явища;
- пізнати дію внутрішніх законів мови;
- усвідомити зв’язок між окремими структурними мовними явищами;

- зрозуміти мову як суспільне явище.

Практичні цілі курсу фонетики і фонології румунської мови вбачаємо в тому, що він допоможе:

- усвідомити факти сучасної румунської літературної мови, зокрема асиміляції, дисиміляції, фонологічні чергування, орфоепічні та орфографічні норми та ін.;
- розуміти фонетичні особливості румунської літературної мови;
- розрізняти сучасні та історичні фонетичні зміни;
- глибше засвоїти курси історичної граматики румунської мови, румунської морфеміки, словотвору, морфонології;
- фахово аналізувати різні теоретичні та практичні підходи до звукового ладу мови і способів його передавання на письмі і засвоювати норми сучасної румунської мови;
- удосконалювати своє усне та писемне мовлення;
- виявляти тенденції розвитку звукового ладу румунської мови.

3. Пререквізити: Курс латинської мови, румунської лексикології. Курс також передбачає вивчення мовознавчих дисциплін, які базуються на теорії звукового ладу мови – орфоепії, графіки та орфографії.

4. Результати навчання

Студент повинен **знати:**

- аспекти і методи вивчення мовних звуків;
- артикуляційні та акустичні властивості звуків сучасної румунської літературної мови та основи їх класифікації: системи голосних і приголосних фонем сучасної румунської літературної мови та їх звукові вияви;
- проблеми класифікації фонем і основні підходи румунських фонологів до їх вирішення;
- основи транскрибування;
- звукові зміни сучасної румунської літературної мови (асиміляція, акомодация, дисиміляція, спрощення, чергування) і провідні тенденції їхнього розвитку;
- основи румунського складоподілу;
- основи румунської акцентології;
- орфоепічні норми сучасної румунської літературної мови і типові відхилення від них;
- основи теорії письма (співвідношення між буквами і фонемами, система орфограм, принципи правопису в сучасній румунській літературній мові, сучасні правописні проблеми);

уміти:

- давати повну характеристику головним виявам голосних і приголосних фонем;

- виявляти умови і причини появи комбінаторних, позиційних та факультативних виявів фонем;
- характеризувати різновиди звукових змін, з'ясовувати причини їх виникнення і тенденції розвитку;
- записувати слова і тексти фонологічною, спрощеною і повною фонетичною транскрипціями;
- аналізувати сегментні одиниці вищого від звуку рівня (склади, фонетичні слова, такти, фрази), а також суперсегментні одиниці сучасної румунської літературної мови і виявляти їх національну специфіку;
- виявляти типові відхилення від орфоепічних норм і застосовувати різноманітні засоби їх подолання;
- використовувати основи теорії письма для поліпшення культури писемного мовлення.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Сучасна румунська мова (Фонетика) Limba română contemporană (Fonetica)												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1-й	1-й	4	120	2	30	15	-	-	69	6	Залік
Заочна												

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. „Fonetica și fonologia. Sunetele și fonemele. Vocalele și consoanele românești”											
Тема 1. Fonetica și fonologia. Sunetele și	26	6	4	-	1	15	-	-	-	-	-	-

fonemele 1. Aspecte introductive. 2. Fonetica și fonologia. 3. Fonetica și celelalte discipline lingvistice și nelingvistice. 4. Studiul structurii sonore a limbii. Cercetarea activității organelor de articulare. 5. Aspectul acustic al sunetelor. 6. Corelația dintre sunet – fonem; Sunet – literă; Fonem – literă.												
Тема 2. Vocalele și consoanele românești 1. Clasificarea articulatorică a vocalelor. 2. Articulația consoanelor. 3. Semivocalele în limba română. 4. Combinații de timbre vocalice. Hiatul. 5. Diftongii. Clasificarea diftongilor. Căile de formare. 6. Triftongii. 7. Puncte de vedere cu privire la silabă: a) Teoriile silabei; b) Despărțirea în silabe; c) Structura silabelor românești.	56	14	6	-	3	33	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	82	20	10	-	4	48	-	-	-	-	-	-
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. „Accentul și intonația în limba română”											
Тема 1. Accentul în limba română 1. Noțiunea de accent. 2. Silabe accentuate și neaccentuate. 3. Accentuarea oxitonă. 4. Accentuarea paroxitonă. 5. Accentuarea proparoxitonă. 6. Accentuarea anteparoxitonă.	22	6	3	-	1	12	-	-	-	-	-	-

7. Cuvintele fonetice, proclitice și enclitice. 8. Tipurile accentului. 9. Funcțiile accentului fonetic.													
Тема 2. Intonația în limba română 1. Intonația ca unitate fonetică suprasegmentală. 2. Tipurile de intonații. 3. Componentele intonației. 4. Succesiunile ritmice: a) Ritm; b) Tact; c) Juncătură; d) Pauză.	16	4	2	-	1	9	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	38	10	5	-	2	21	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	30	15	-	6	69	-	-	-	-	-	-	-

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1	Фонетика și fonologia. Sunetele și fonemele 1. Aspecte introductive. 2. Фонетика și fonologia. 3. Фонетика și celelalte discipline lingvistice și nelingvistice. 4. Studiul structurii sonore a limbii. Cercetarea activității organelor de articulare. 5. Aspectul acustic al sunetelor. 6. Corelația dintre sunet – fonem; Sunet – literă; Fonem – literă.
2	Vocalele și consoanele românești 1. Clasificarea articulatorică a vocalelor. 2. Articulația consoanelor. 3. Semivocalele în limba română.

70-79	C	задовільно	зараховано
60-69	D		
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**Розподіл балів, які отримують студенти
(залік)**

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів	
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2						
T1			T2		T1			T2	40	100
20			20		10			10		

**7. Рекомендована література
Основна**

1. **Andrei M., Ghiță I.**, *Limba română. Fonetică, lexicologie, gramatică, stil și compoziție, exerciții*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983.
2. **Bidu-Vrâncanu A., ș.a.**, *Dicționar de științe ale limbii*, Editura Nemira, București, 2001.
3. **Calotă I.**, *Contribuții la fonetica și dialectologia limbii române*, Craiova, 1986.
4. **Corlăteanu N., Zagaevski VI.**, *Fonetica*, Editura Lumina, 1993.
5. **Coșeriu E.**, *Introducere în lingvistică*, Editura Echinoc, Cluj, 1995.
6. **Coșeriu E.**, *Lecții de lingvistică generală*, Editura Arc, Chișinău, 2000.
7. **Coteanu I. (coordonator)**, *Limba română contemporană. Fonetica. Fonologia. Morfologia*, Ediția a II-a, Editura Didactică și pedagogică, 1985.
8. **Goga M.**, *Limba română. Fonetica și fonologia, lexicologie și stilistică*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1996.
9. **Rosseti Al.**, *Introducere în fonetică*, Editura Științifică, București, 1967.
10. **Rosseti Al., Lăzăroiu A.**, *Introducere în fonetică*, București, 1982.

11. **Turculeț A.**, *Introducere în fonetica generală și românească*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 1999.

Допоміжна

1. **Lefter I., Iordănescu C.**, *Limba română. Fonetică. Vocabular*, Editura carminus, 1994.
2. **Roceric-Alexandrescu A.**, *Fonostatistica limbii române*, Editura Academiei, 1968.
3. **Vasiliu E.**, *Scrierea limbii române în raport cu fonetica și fonologia*, Tipografia Universității București, București, 1979.
4. **Багмут А. Й.**, *Семантика і інтонація в українській мові*, Київ, 1991.
5. *Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика. Морфологія. Синтаксис. Лексика і фразеологія. Стилїстика*, Київ, 1969.

8. Інформаційні ресурси

Електронний варіант курсу, розроблений для дистанційного навчання

1. <http://e-learning.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3720>
2. <https://foneticalimbiiromane.ro/>
3. <https://www.slideshare.net/LauraRadu4/limbaromanafonetica>
4. https://ro.wikipedia.org/wiki/Fonologia_limbii_rom%C3%A2ne